

FORSKNING I KORTHET: Främjar global arbetskraft företagens export av tjänster?

Tjänster spelar en allt viktigare roll i ekonomin och bidrar till jobb och internationell handel. Paradoxalt nog är handel med tjänster utsatta för betydligt högre kostnader än tillverkade varor. För att främja handel med tjänster är det viktigt att veta hur man kan minska dessa kostnader. Ratios forskare undersöker hur global arbetskraft i det svenska näringslivet inverkar på företagens utrikeshandel med tjänster – ett samband som i stort sett inte undersökts tidigare.

Frågan om hur global arbetskraft – medarbetare med bakgrund från andra länder än hemland för de företag som de är anställda i – är viktig eftersom internationell tjänstehandel är liten i förhållande till varuhandeln trots den höga graden av ”tjänstefiering” i de flesta utvecklade ekonomier.

Under de senaste två decennierna har andelen sysselsatta inom tjänstesektorn ökat med 12 procent i utvecklade länder. I USA bidrar tjänster till nästan 80 procent av bruttonationalprodukten, i Sverige är motsvarande siffra omkring 70 procent. Ändå dominerar varor fortfarande internationell handel.

Enligt Ratioforskarna har den ovannämnda paradoxen minst tre förklaringar:

- Beslutsfattare har i stort sett misslyckats med att liberalisera tjänstehandeln,
- lagring av tjänster är svårt i sig, och
- tillhandahållande av tjänster kräver ett betydande *förtroende* mellan säljare och köpare.

Behovet av förtroende skapar ett behov för företag att etablera relationer på utländska marknader för att minska de friktioner i information som kan uppstå i samband med internationell handel.

För att bedriva internationell handel måste företag förvärva både allmän kunskap om hur man bedriver verksamhet på utländska marknader, samt specifik kunskap om utländska marknader.

Global arbetskraft kan bistå i att underlätta tjänstehandel med hjälp av sin kunskap om exempelvis kultur, historia, politik och sociala normer i sina födelseländer. Därmed besitter global arbetskraft en potential att överbygga handelsbarriärer mellan marknader och länder. Med hjälp av sin kunskap och sitt sociala kapital kan de främja förtroende och minska den osäkerhet som ofta är förknippad med internationalisering.

Magnus Lodefalk, docent

I forskningsartikeln ”Migration and Servicification: Do Immigrant Employees Spur Firm Exports of Services?” (*The World Economy*, 2019) undersöker Hatzigeorgiou och Lode-

falk denna effekt som global arbetskraft kan ha på företagens export av tjänster. De använder sig av data från åren 1998–2007 om cirka 1,8 miljoner heltidsanställda i nästan 30 000 svenska företag inom den privata sektorn.

Resultaten tyder på att global arbetskraft kan främja företagens export av tjänster. Anställning av ytterligare en medarbetare med ursprung i ett annat land kan bidra till företagets tjänsteexport till den medarbetarens ursprungsmarknad med i

“Beslutsfattare som vill främja export av tjänster bör överväga initiativ för att attrahera kvalificerad global arbetskraft till det svenska näringslivet”

genomsnitt cirka 2,5 procent. Resultaten tyder på att effekten är starkare avseende global arbetskraft med högskoleutbildning. Delar av den globala arbetskraften som saknar högre utbildning tycks inte bidra positivt till tjänsteexporten hos företagen. Vidare finner forskarna belägg för att betydelsen av att anställa global arbetskraft är större hos företag med mindre exporterfarenhet.

Starkast inflytande över företagens tjänsteexport har personer med eftergymnasial utbildning, vilka har befunnit sig i Sverige mindre än fyra år. Sambandet med tjänsteexporten för denna grupp är omkring sju gånger starkare än det generella sambandet – att anställa ytterligare en utlandsfödd med högre utbildning som bott relativt kort tid i Sverige är sammankopplad med 18 procents högre tjänsteexport. Forskarna tillskriver detta till att gruppen sannolikt består av individer med expertkompetens och/eller med mycket stor förmåga som är anställda i svenska företag.

Studien finner att det är just anställningen av global arbetskraft med en viss nivå av utbildning som har betydelse för företagens tjänsteexport. Det totala antalet utlandsfödda personer i landet tycks inte ha en avsevärd inverkan på företagens tjänsteexport.

– Beslutsfattare som vill främja export av tjänster bör överväga initiativ för att attrahera kvalificerad global arbetskraft till det svenska näringslivet. Företagen själva kan jobba på att skapa bättre förutsättningar för att anställa och behålla högutbildade individer med internationell bakgrund, menar forskarna.

Artikeln är publicerad i den brittiska tidskriften *The World Economy*.

OM FÖRFATTARNA

Andreas Hatzigeorgiou är fil. dr. i nationalekonomi, vd på Stockholms Handelskammare och tidigare forskare vid Ratio. Hans forskning handlar bland annat om företagens och näringslivets internationalisering.

Docent Magnus Lodefalk är ek. dr. och lektor i nationalekonomi vid Handelshögskolan vid Örebro universitet och forskare vid Ratio och Global Labor Organization. Han forskar om drivkrafter och hinder för företagens tillväxt i Sverige och utomlands samt effekter på arbetsmarknaden.

OM FORSKNING I KORTHET

I syfte att öka tillgängligheten av Ratios forskning tar forskarna i samarbete med kommunikationsavdelningen fram så kallade ”forskning i korthet”. I dessa sammanfattas en eller flera utvalda publikationer kortfattat på svenska.